CK.0000077235

ỘI VĂN HỌC NGHỆ THUẬT VIỆT NAM
THUẬT CÁC DÂN TỘC THIỂU SỐ VIỆT NAM

THÁI TÂM
(Sưu tầm, biên soạn và dịch)

VỢ CHỒNG CHIM CHÍCH

GUYÊN
C LIỆU
97

NHÀ XUẤT BẢN HỘI NHÀ VĂN

LIÊN HIỆP CÁC HỘI VĂN HỌC NGHỆ THUẬT VIỆT NAM
HỘI VĂN HỌC NGHỆ THUẬT CÁC DÂN TỘC THIỂU SỐ VIỆT NAM

THÁI TÂM

(Sưu tầm, biên soạn và dịch)

VỢ CHỒNG CHIM CHÍCH

Truyện cổ dân tộc Thái

NHÀ XUẤT BẢN HỘI NHÀ VĂN

ĐỀ ÁN BẢO TỒN, PHÁT HUY GIÁ TRỊ
TÁC PHẨM VĂN HỌC, NGHỆ THUẬT
CÁC DÂN TỘC THIỂU SỐ VIỆT NAM

Cố vấn Ban Chỉ đạo: Nhà thơ Hữu Thỉnh
Chủ tịch Liên hiệp các Hội Văn học nghệ thuật Việt Nam

BAN CHỈ ĐẠO

1. Nhà văn Tùng Điển (Trần Quang Điển)	*Trưởng ban*
2. Nhà nghiên cứu, TS. Đoàn Thanh Nô	*Phó Trưởng ban Thường trực*
3. TS. Trịnh Thị Thủy	*Phó Trưởng ban*
4. Nhạc sĩ Nông Quốc Bình	*Ủy viên kiêm Giám đốc*
5. GS.TS. Nguyễn Xuân Kính	*Ủy viên*
6. PGS.TS. Lâm Bá Nam	*Ủy viên*
7. ThS. Vũ Công Hội	*Ủy viên*
8. ThS. Phạm Văn Trường	*Ủy viên*
9. ThS. Nguyễn Nguyên	*Ủy viên*
10. ThS. Nguyễn Ngọc Bích	*Ủy viên*

Giám đốc

Nhạc sĩ Nông Quốc Bình

LỜI GIỚI THIỆU

Ủy ban toàn quốc Liên hiệp các Hội Văn học nghệ thuật Việt Nam là tổ chức chính trị - xã hội - nghề nghiệp, thành viên của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam, mái nhà chung của các Hội Văn học nghệ thuật cả nước. Liên hiệp gồm 74 tổ chức thành viên với trên 45.000 hội viên là văn nghệ sĩ thuộc các Hội Văn học nghệ thuật chuyên ngành Trung ương và các Hội Văn học nghệ thuật tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương, trong đó có Hội Văn học nghệ thuật các Dân tộc thiểu số Việt Nam.

Trải qua gần 25 năm hình thành và phát triển, đến nay Hội Văn học nghệ thuật các Dân tộc thiểu số Việt Nam đã có hơn một nghìn hội viên, trong đó gần 600 hội viên là người dân tộc thiểu số hoạt động tại 34 tổ chức cơ sở và các chi hội, tỉnh thành hội trong cả nước. Trong giai đoạn từ năm 1999 đến nay, được sự quan tâm của Đảng và Nhà nước, đã có hàng nghìn công trình, tác phẩm văn học, nghệ thuật các dân tộc thiểu số Việt Nam được sưu tầm, nghiên cứu, biên dịch, sáng tạo.

Bộ sách này là một phần của Đề án "Bảo tồn, phát huy giá trị tác phẩm văn học, nghệ thuật các dân tộc thiểu số Việt Nam", với mục tiêu là thực hiện chính sách dân tộc của Đảng, Nhà nước nhằm bảo tồn, phát huy giá trị tác phẩm văn học, nghệ thuật các dân tộc thiểu số Việt Nam; quảng bá di sản văn hóa các dân tộc thiểu số Việt Nam với bạn bè thế giới; góp phần xây dựng nền văn hóa Việt Nam tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc và xây dựng khối đại đoàn kết toàn dân tộc, thúc đẩy tiến trình đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước và hội nhập quốc tế; bổ sung nguồn tài liệu phục vụ công tác giảng dạy, nghiên cứu, trao đổi, giao lưu và phát triển văn hóa giữa các tộc người, nhân dân trong và ngoài nước, với cộng đồng quốc tế.

Bộ sách là kết quả từ kho tài liệu hàng nghìn công trình, tác phẩm đã được nghiên cứu, sưu tầm, biên dịch, sáng tạo qua nhiều thế hệ tác giả, nghệ nhân, hội viên của Hội Văn học nghệ thuật các Dân tộc thiểu số Việt Nam.

Trong quá trình thực hiện bộ sách, Ban Chỉ đạo mong nhận được góp ý của quý bạn đọc gần xa.

TM. BAN CHỈ ĐẠO
TRƯỞNG BAN

Nhà văn Tùng Điển
Phó Chủ tịch Thường trực
Liên hiệp các Hội Văn học nghệ thuật Việt Nam

DUYÊN NƯỚC - DUYÊN TRỜI
(Huyền thoại Tạo Khủn Tinh)

Ngày xửa... ngày xưa... ở phía tây bắc của xã Khủn Tinh cũ (nay thuộc xã Châu Cường, huyện Quỳ Hợp, tỉnh Nghệ An), có một vùng thung lũng đẹp, được tạo bởi hai dãy núi gọi là núi Phá Củm và núi Phá Nguông. Chảy giữa thung lũng ấy là con sông Nặm Huống. Chính con sông Nặm Huống ấy đã bồi đắp phù sa hai bên bờ tươi tốt, màu mỡ, mọi người mặc sức khai ruộng, dựng bản... khiến vùng đất ấy ngày càng đông đúc, giàu có!

Bấy giờ có mẹ con Khủn Tướng, người mường Chiềng Chan, đến ở dưới chân núi Phá Củm. Khủn Tướng người khỏe mạnh, tuấn tú, khôi ngô. Chàng chỉ biết mẹ mà không biết cha. Mọi việc đều do mẹ chỉ bảo, sắp đặt, nói sao nghe vậy. Nhờ có sức khỏe cường tráng, chăm chỉ làm ăn, lại được mẹ chỉ bảo cho cách làm ruộng lúa nước, Khủn Tướng ngày đêm không nghỉ, ra sức đào đất, mở mang ruộng lúa nước.

Chàng dùng trâu bầy để giẫm ruộng, gieo mạ, rồi nhổ mạ cấy xuống ruộng. Nhờ biết làm ruộng lúa nước hơn người, nên Khủn Tướng có rất nhiều lúa gạo, nuôi được nhiều trâu, bò, lợn, gà, ngan, vịt, làm được nhà sàn cao, to cho mẹ ở. Sau mỗi vụ thu hoạch, mẹ con Khủn Tướng ngày càng giàu có thêm. Nhiều người đã đến xin ở làm thuê. Bản gần, mường xa, người người cùng rủ nhau đến nhà Khủn Tướng để học cách làm ruộng lúa nước. Khủn Tướng tận tình bày cho mọi người cách xua bầy trâu giẫm cho nát ruộng, cách gieo mạ và cách nhổ mạ cấy xuống ruộng. Ai ai cũng nghe theo và mở ra nhiều cánh đồng lúa nước, từ đó ai cũng có của ăn, của để dành, ít khi phải vào rừng hái lượm, săn bắt và phát rẫy...

Tiếng tăm của Khủn Tướng tỏa đi khắp nơi. Mọi người tôn Khủn Tướng làm Tạo mường. Vì mẹ con Khủn Tướng ở dưới chân núi Phá Củm, nên còn được gọi là "Tạo Phá Củm"!

Dù đã rất giàu có, đã được tôn làm Tạo mường, nhưng Tạo Phá Củm vẫn không quên làm ruộng. Hàng ngày, Tạo vẫn làm việc như mọi người đến ở làm thuê trong nhà, không hề phân biệt trên dưới. Tạo cùng ăn một mâm, cùng ngủ một giường với những người ở làm thuê, khiến ai cũng khâm phục, kính trọng!